

PRAGMATICS AND CONTRASTIVE LINGUISTICS :
THE FRENCH CLEFT STRUCTURE 'C'EST QUI...QUE'
AND SOME OF ITS POLISH EQUIVALENTS

BARBARA SOBIERAJSKA

Lyon

1. Introduction and terminological considerations

The expression 'cleft sentence' is usually traced back to Jespersen:

"An additional way in which contrastiveness may be expressed is with the use of a so-called cleft sentence, as in 'It was Ronald who made the hamburgers'". The term was used by Jespersen, who noted "A cleaving of sentence by means of 'it is' (often followed by a relative pronoun or connective) serves to single out one particular element of the sentence ..." (Chafe, 1975:37)

There are at least two good reasons for wanting to look at the French cleft structure 'c'est...qui/que' in a contrastive French-Polish study.

The first is that there is no syntactically comparable surface structure in Polish.

The second is the ease and spontaneity with which this cleft structure can single out and put into initial sentence position any element of sentence or clause structure. This is to be compared to the relative difficulty and/or loss of spontaneity encountered in attempting to bring some components into initial sentence position by simply changing the order of the elements.

These considerations, together with the fact that I had noted numerous cases in which the cleft structure was misused or ignored in translation from Polish into French, led me to study the Polish equivalents for this structure, initially to establish a typology, and provide translators with a conceptual framework for reflection on the use of the structure.

I was also concerned by the considerable number of terms used in French to describe the structure in the literature. They went from 'présentatif' (Chevalier et. al., Dubois et Lagagne) to 'gallicisme' (Souché et Grunenwald) via 'mise en relief' (Coyaud), 'mise en valeur contrastive' (Combettes, Cloarec-Heiss), 'thématisation' (Leguil), 'topicalisation' (Gross), 'emphatisation' (Coyaud), 'focalisation' (Leguil), and 'extraction' (Creissels).

This great diversity was due to

- the fact that a clear distinction was not always drawn between apparently similar structures containing 'c'est...qui/que', but which were not in fact cleft structures.
- to differences in theoretical standpoint and methodological approach, studied at length elsewhere (Sobierajska 1987).
- to the vagueness or complete absence of pragmatic considerations.

This article looks at the problem from the standpoint of Integrated Pragmatics as defined by Anscombre & Ducrot, then by Récanati, integrating pragmatic and semantic considerations in this approach to the structure and its Polish equivalents.

2. Use of the cleft structure 'c'est...qui/que' and some of the Polish lexical items found as equivalents.

In this article I shall use the term most frequently found in the literature: 'cleft structure' - in spite of the fact that it refers only to the morphosyntax. This short cut will allow me to avoid making assumptions about the semantics and pragmatics of the structure and its Polish equivalents until the evidence has been examined.

In a more general study (Sobierajska 1987) some 400 examples of 'c'est ...qui/que' were taken from an exhaustive study of twelve novels (three French, three Polish, and their translations). The use of the cleft structure both in the French novels and in the French translations of the Polish novels was seen to concern all elements of clause structure, and to concern both 'given' and 'new' information. It was thus possible to establish the numerous Polish procedures corresponding to the use of the cleft structure and to classify them for the guidance of the translator.

In this article I shall consider only the equivalences established between certain Polish lexical items and the cleft structure.

2.1. 'c'est...qui/que' and 'sam'

- (1): "En parlant ainsi d'Azais, c'est moi que je me rends odieux."
(Gide:233)
"Mówiąc tak o Azaisie zohydzam siebie samego." (p. 244)
- (2): "C'est moi qui serait venu, si je n'étais trop faible, m'a-t-il dit."
(Gide:310)
"Gdybym nie był tak osłabiony, byłbym sam przyszedł." (p. 324)
- (3): "Le Sahara c'est en nous qu'il se montre;" (A. de Saint-Exupéry:78)
"Sahara objawia się w nas samych." (p. 95)

We can see from these examples that different translators have chosen to use 'sam' as an equivalent for the Cleft structure. The semantic value of 'sam' is clearly stated by Doroszewski:

"sam: zaimek wskazujący (...) W zdaniu określa podmiot jako wyłącznego wykonawcę czynności (...) wyraz mający funkcje podkreślającą" (1978:671)

The semantics of 'sam' thus offers an insight into the nature of the pragmatic operation carried out by the choice of the cleft structure. It cannot be reduced to a mere choice of the element to be focussed on. The operation consists both in selecting one element of the sentence, and in specifically excluding those other items from the same semantic field as the item chosen which might have occupied the initial position inside the cleft structure.

This exclusive function can also be illustrated from an example in which the source language is Polish and the target language French, the French translator having chosen to use the cleft structure as an equivalent of the Polish author's use of 'sam':

- (4): "Myślałem, że sam zwariowałem." (Lem, Solaris, p. 87)
"J'ai cru que c'était moi qui étais devenu fou." (p. 87)

The specifically exclusive nature of the selection of the item brought into initial position in the cleft structure is also evident from other equivalences established between the cleft structure and words which, like 'sam' are semantically linked to the notion of exclusivity: 'jedynie', 'tylko', 'na pewno', 'wcale', 'właściwie', 'właśnie', 'to właśnie'.

2.2. 'c'est...qui/que' and 'jedynie'

- (5): "Tu es seul juge. Ce sont les terres qui savent reconnaître le blé."
(Saint-Ex.:171)
"Ty sam jesteś sędzią. Jedynie ziemia umie rozeznąć wartość ziarna" (p. 192)

Doroszewski's definition of 'jedynie' brings out the semantic proximity between 'jedynie' and exclusivity:

"jedynie: książkowe 'wyłącznie, tylko' używane w bezpośrednim sąsiedztwie z wyrazem lub wyrażeniem przyimkowym, którego treść uwydatnia (...)" (1978:229)

We can see from this description how the semantics of 'jedynie, tylko, and wyłącznie' makes them particularly appropriate equivalents for the cleft structure, and feel that the translator's choice of 'jedynie' in (5) is particularly appropriate.

2.3. 'c'est...qui/que' and 'tylko'

- (6): "C'est dans l'extraordinaire que je me sens le plus naturel"
(Gide:12)
"Tylko w niezwykłych okolicznościach czuję się po prostu." (p. 8)

(7): "C'est par lui, c'est à travers lui, que je sens et que je respire."
(Gide:72)
"Przez niego tylko i poprzez niego czuję i oddycham" (p. 340)

(8): "Un jour vient où l'être vrai reparaît, que le temps déshabillé de tous ses vêtements d'emprunt; et si c'est de ces ornements que l'autre est épris, il ne presse plus contre son coeur qu'une parure déshabillée, qu'un souvenir..." (Gide:72)
"Przychodzi dzień, w którym ukazuje się prawdziwa istota; czas powoli odziera ją z pożyczonych ozdób i jeżeli tamten kocha się w tych ozdobach tylko, to wtedy przyciska do serca strój bezduszny, wspomnienie.." (p. 71)

2.4. 'c'est...qui/que' and 'na pewno'

(9): "...ale spokojne mówienie o rewolucji przejął Chopin na pewno od swojej przyjaciółki, chociaż nie ona go nauczyła, że 'na końcu tego wszystkiego' będzie Polska." (Iwaszkiewicz, Chopin:427)
"..mais c'est elle qui lui a appris à parler si tranquillement de la révolution, même si c'est à quelqu'un d'autre qu'il doit de savoir qu'au bout de tout cela il y aura la Pologne".

The juxtaposition of these two versions is striking. The translation into French of the text by Iwaszkiewicz shows that the hypothesis of a pragmatic function of exclusive selection in the use of 'c'est ...qui/que' is a reasonable one, for the translator feels that the cleft structure alone is sufficient to express the elimination of the other persons who might have been included, and thus convey the certitude in the Polish text.

2.5. 'c'est...qui/que' and 'wcale'

Doroszewski defines 'wcale' as follows:

"wcale: zwykle z przeczeniem lub z wyrazami zaprzeczonymi"

We can see from the following example how 'wcale' reinforces the use of the negative, excluding the presupposed 'dlatego', and that as such it is appropriate in the translation of the pragmatic features behind the choice of the cleft structure.

(10): "Mais ce n'est pas pour cela qu'il m'intéresse." (A. Gide:50)
"Ale mnie on interesuje wcale nie dlatego." (p. 50)

2.6. 'c'est...qui/que' and 'właściwie'

(11): "Il eut voulu demander à Olivier s'il avait compris que cette carte adressée à ses parents, c'était pour lui qu'il l'avait écrite." (Gide:79)

"Miał ochotę zapytać Oliviera, czy zrozumiał, że karta adresowana do jego rodziców była pisana właściwie do niego." (p. 77)

'właściwie' with its meaning of "ściśle biorąc, prawdę mówiąc, w rzeczywistości" (Doroszewski 1978:874) focusses on 'do niego' thus excluding other possibilities ('rodziców')

2.7. 'c'est...qui/que' and 'dopiero, już'

It came as no surprise to find 'dopiero' and 'już' among the equivalences of 'c'est ...qui/que'. Grzegorzycowa (1975:111) has pointed out the extremely complex nature of the semantics of these adverbs, including non-temporal values

- *dopiero*:

(12): "Mais il existe une altitude des relations où la reconnaissance comme la pitié perdent leur sens. C'est là que l'on respire comme un prisonnier délivré." (Saint-Ex., Terre:170)
"Ale istnieje taki poziom wzajemnych stosunków, na którym tak wdzięczność jak i litość tracą swoje znaczenie. I na nim dopiero oddycha się jak po wyjściu z więzienia." (p. 191)

In this context it would be possible to replace 'dopiero', by 'tylko', or 'właśnie'. The message conveyed by 'dopiero' is "nie sądz, że jest ich więcej" (cf. Wierzbicka, 1969:50)

(13): "Comme je me connaissais mal. C'est vous Laura, qui m'avez fait me connaître." (Gide:195)
"Dopiero przez Panią poznałem siebie." (p. 202)

(14): "Chciwy wydawca dał mu à conto tego dzieła tylko 500 franków i dopiero August Léo, bankier, dodał 1000 franków." (Iwaszkiewicz, Chopin:171)
"L'éditeur avare ne lui en donne que cinq cents francs d'à-valoir, et c'est le banquier Léo qui est obligé d'y ajouter un milier de francs de sa poche."

These examples show clearly that 'dopiero' conveys not only a temporal meaning ('do not think it was before') but also the notion of exclusion which makes it an appropriate equivalent for the cleft structure.

- *już*

(15): "Evidemment Profitendieu reportait là-dessus son orgueil, et se montrait particulièrement fier de sa police; c'est la troisième fois qu'il m'en parlait." (Gide:329)
"Widocznie Profitendieu uważał to sobie za dumę i był szczególnie pyszny z organizacji swojej policji; już po raz trzeci mi o tym mówił." (p. 345)

“już po raz trzeci” can be interpreted on the Wierzbickian model in the following terms: “wiedz, że mi o tym mówił, nie sądzę że po raz pierwszy lub drugi.”

The same type of analysis also applies to the following example:

- (16): “Papeczka już nie trzy grosze na mnie wydał.” (Iwasz. Chopin:156)
 “C’est bien plus de trois sous que mon petit papa a eu à dépenser pour moi.”

These examples containing ‘dopiero’ and ‘już’ show clearly that the French translators recognize in them a pragmatic function which they can express with the cleft structure, and that the Polish translators spontaneously use the adverbs to translate the cleft structure focussing on an element which has been chosen to the exclusion of the other possibilities.

2.8. ‘c’est...qui/que’ and ‘właśnie’

- (17): “I kto wie, czy tak wczesne wzmianki, jakie spotyka się u Chopina o Mickiewiczu nie zawdzięczają swego istnienia właśnie Elsnerowi.” (Iwaskiewicz, Chopin:279)
 “Et qui sait si ce n’est pas à Elsner que nous devons le fait que Chopin mentionne si tôt le nom de Mickiewicz dans ses lettres.” (p. 50)
- (18): “C’est par un tel raisonnement que X, dans mon livre s’efforcera de se détacher de Z ” (Gide:74).
 “Wskutek takiego właśnie rozumowania, X w mojej książce postara się oderwać od Z” (p. 73)
- (19): “Il ajoutait ceci sur un ton presque tendre, une main posée sur le bras de Vincent. C’est à celle-ci que je viens faire appel.” (Gide:151)
 “Nie jest mi już pan nic dłużny, chyba trochę przyjaźni - wypowiedział to głosem prawie czułym, z ręką opartą na ramieniu Wincentego - i właśnie do niej się odwołuję.” (p. 154)

Here ‘właśnie’ is not a time adverb but a metalinguistic operator singling out and focussing on one particular element.

2.9. ‘c’est...qui/que’ and ‘to właśnie’

The use made of ‘właśnie’ is doubly interesting, for it is found together with another purely metalinguistic operator: ‘to’, as can be seen in the following example.

- (20): “Ici intervient un incident grotesque, et que j’hésite à raconter; mais ce fut lui qui décida des relations de Bernard et de Laura.” (Gide:128)
 “Tu zaszedł śmieszny wypadek i waham się, czy go opowiedzieć; ale on to właśnie zdecydował o wzajemnym stosunku Laury i Bernarda.” (p. 130)

However, this combined operator is only found twice in the corpus, and is used in both cases to translate into Polish the French author’s use of the cleft structure.

- (21): “Ils m’ignoraient ces barbares, mais leurs soucis, mais leurs élans, c’est à moi qu’ils les confieraient au lever du jour avec la charge des sacs postaux.” (Saint-Exupéry, Terre:17)
 “Nie wiedzieli nic o mnie, ci barbarzyńcy, a przecież to właśnie mnie mieli powierzyć o świecie swoje kłopoty i wylewy uczuć razem z ładunkiem worów pocztowych.” (p. 22)

We have, however come across one example from outside our corpus in which ‘to właśnie’ is used by a Polish writer, and is translated by the cleft structure in French:

- (22): “A jednak miłość wymaga jeszcze prawdy obiektywnej. Tylko dzięki niej, tylko na jej zasadzie może się dokonywać integracja miłości. Dopóki rozważamy ją tylko w świetle jej prawdziwości subiektywnej, nie posiadamy jeszcze pełnego jej obrazu i niczego też nie możemy orzekać o jej obiektywnej wartości. Ta ostatnia zaś mimo wszystko jest najważniejsza. Do niej to właśnie mamy dotrzeć z kolei w drodze analizy etycznej miłości.” (K. Wojtyła:95)
 “Mais l’amour exige encore une vérité objective, condition nécessaire de l’intégration de l’amour. Tant que nous ne l’examinons qu’à la lumière de sa vérité subjective, nous n’appréhendons pas l’image complète de l’amour et nous ne pouvons juger de sa valeur objective, qui, malgré tout, est la plus importante. C’est elle que nous allons tâcher de dégager par voie d’analyse morale de l’amour.” (p. 108)

In the reformulation tests we used for our study of the equivalences between the order of sentence elements and the cleft structure (Sobierajska 1987, ch.7), we found ‘to właśnie’ to be particularly appropriate and useful, for the combination of ‘to’ and ‘właśnie’ corresponds to ‘c’est...qui/que’ in all the reformulations, and the two parts of the complex operator can take up different positions in relation to the element focussed on.

Thus

- (20): “ale on to właśnie zdecydował”

could be reformulated as:

- (20.1): “ale to właśnie on zdecydował”,

or again as:

- (20.2): “ale to on właśnie zdecydował”.

In (20.2.) (‘to on właśnie’) we can see that the two parts of the complex operator (‘to + właśnie’) can, like the cleft structure ‘c’est...qui/que’, enclose the ele-

ment focussed on to the exclusion of others. This can also be seen if we reformulate one of the examples seen earlier:

(21): "to właśnie mnie (mieli powierzyć)"

could be reformulated as:

(21.1): "to mnie właśnie (mieli powierzyć)",

and

(22) "Do niej to właśnie (mamy dotrzeć)"

could be expressed as:

(22.1.) "to do niej właśnie (mamy dotrzeć)"

'To + właśnie' thus appears as a particularly appropriate equivalent for the cleft structure, carrying out the same pragmatic operation, and also offering, like 'c'est...qui/que', a means of enclosing the item selected and focussed on. We are surprised to see it used so infrequently in our corpus (2 occurrences out of 400), and it remains to be seen whether this is also the case in other corpora, notably those containing more colloquial dialogue.

3. Conclusions

These examples show the specific pragmatic function of the cleft structure in French, that of focussing on one item selected to the exclusion of the other possibilities which might have been envisaged by the participants in the act of communication.

The Polish lexical items studied as equivalents of the cleft structure with the same pragmatic function have been variously referred to as: 'przysłówki', 'partykuły' (Mirowicz), 'dodatkowe wyznaczniki intelektualne' (Klemensiewicz), 'słowa interpretacyjno-uwydatniające' (Klemensiewicz), 'operatory pragmatyczne' (Wojtasiewicz), 'leksemy partykułowo-przysłówkowe' (Saloni), 'modulatory (waloryzujące, modalne, afektujące, wprowadzające)' (Jodłowski), 'wyrazy wtrącone' (Bąk), 'modyfikatory leksekalno-składniowe' (Pisarkowa), 'modyfikatory całych zdań' (Grzegorzczkowska).

This contrastive study focusses on some of the numerous and varied Polish equivalents of the French cleft structure 'c'est...qui/que'. Of the lexical items studied, one appears to have the potentiality of being a privileged and versatile equivalent: 'to właśnie'.

The contrastive approach enables us to stress the specific nature of the pragmatic function of the Polish lexical items studied, that of focussing on an item that has been selected to the exclusion of the other possibilities, and as such we feel that they might usefully be referred to as 'operatory podkreślające selekcję wykluczającą'.

REFERENCES

- Anscombre, J.C. and Ducrot, O. 1976. "L'argumentation dans la langue". *Language* 42. 5-27.
- Bąk, P. 1978. *Gramatyka języka polskiego*. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- Chafe, W.L. 1975. "Givenness, Contrastiveness, Definiteness, subjects, topics, and point of view".
- Chevalier, J.C. 1964. *Grammaire du français contemporain*. Paris: Larousse.
- Cloarec-Heiss, F. 1982. "Emphase et condition en banda-linda". *Bulletin de la Société Linguistique de Paris*.
- Combettes, B. 1977. "Ordre des éléments dans la phrase". *Pratiques* 13.
- Coyaud, M. 1975. "Emphase, nominalisations relatives". *La Linguistique* 11. fasc. 2.
- Creissels, D. 1975. "Problème théorique de la grammaire contrastive". *Colloque de linguistique russe*. Paris: Institut d'Etudes Slaves.
- Doroszewski, W. (ed.). 1978. *Słownik poprawnej polszczyzny PWN*. Warszawa: PWN.
- Grochowski, M. 1984. "Składnia wyrazów polipredykatywnych". *Gramatyka współczesnego języka polskiego*, t. 1, *Składnia*. 213-299. Warszawa: PWN.
- Grzegorzczkowska, R. 1975. "Funkcje semantyczne i składniowe polskich przysłówków". *Prace Językoznawcze* 77.
- Jodłowski, S. 1977. *Podstawy polskiej składni*. Warszawa: PWN.
- Kielski, B. 1960. "Struktura języków francuskiego i polskiego w świetle analizy porównawczej". cz. II, *Łódzkie Towarzystwo Naukowe*. 43.
- Klemensiewicz, Z. 1957. *Zarys składni polskiej*. Warszawa: PWN.
- Leguil, A. 1982. "Terminologie et théories linguistiques. A propos de dictionnaires linguistiques". *La Linguistique* 18. fasc. 2/1982.
- Li, Ch. (ed.). 1976. *Subject and Topic*. New York: Academic Press.
- Mirowicz, A. 1948. "O partykułach, ich zakresie i funkcji". *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*. t.VIII. 134-138.
- Recanati, F. 1981. *Les énoncés performatifs. Contribution à la pragmatique*. Paris: Les Editions de Minuit.
- Saloni, Z. 1974. "Klasyfikacja gramatyczna leksemów polskich". *Język Polski*. 1. 3-13, 2. 93-101.
- Sobierajska, B. 1987. *La structure clivée 'c'est...qui/que'. Problèmes de traduction. Etude contrastive français-polonais*. Doctoral thesis, Université de Paris-Sorbonne.
- Wierzbicka, A. 1969. *Dociekania semantyczne*. Wrocław: Z.N. Ossolińskich.
- Wojtasiewicz, O.A. 1971. "O tzw. operatorach pragmatycznych". *Problemy składni polskiej*.

Sources of the examples quoted:

- Gide, A., *Les Faux-monnayeurs*, Paris, Gallimard - folio, 1979, 380 p.
- Gide, A., *Falszerze*, Polish translation by Iwaszkiewicz, J., & Iwaszkiewiczówna, H., Warszawa: Roj, 1929.
- Iwaszkiewicz, J., "Chopin" in *Pisma muzyczne*, Czytelnik, Warszawa, 1958, pp. 234-528.
- Iwaszkiewicz, J., *Chopin*, French translation by Lisowski, G., Gallimard, Paris, 1966.
- Lem, S., *Dzienniki gwiazdowe*, Czytelnik, Warszawa, 5e éd. 1976, 361 p.
- Lem, S., *Les voyages électriques d'Ijon Tichy*, French translation by Sila, D., Denoël, Paris, 1980, 313 p.
- Lem, S., *Solaris*, Iskry, Warszawa, 6e éd., 1982, 248 p.
- Lem, S., *Solaris*, French translation by Jasienko, J.M. Denoël, Paris, 1982, 251 p.
- Saint-Exupéry, A. de, *Terre des hommes*, Gallimard, Paris, 1980, 187 p.
- Saint-Exupéry, A. de, *Ziemia - ojczyzna ludzi*, Polish translation by Morstin-Górska, M., Warszawa, PAX, 1957, 207 p.
- Saint-Exupéry, A. de, *Vol de nuit*, Gallimard folio, Paris, 1980, 188 p.
- Saint-Exupéry, A. de, *Nocny lot*, Polish translation by Czapska, M. & Stempowski, S., Warszawa, Krajowa Agencja Wydawnicza, 7e éd.:1982, 87 p.
- Nouvelles Publications Polonaises*, Agpol-Polexportpress, Warszawa, 1978-1980.
- Wojtyła, K., *Miłość i odpowiedzialność*, London, Veritas, 1964.
- Wojtyła, K., *Amour et responsabilité*, French translation by Sas, T., Paris, Stock, 1978.